

BTPRT1597_Szövegolvasási gyakorlat a késő antikvitás korából **Szekeres Csilla**

A kurzus címe: Szövegolvasási gyakorlat a késő antikvitás korából. Szemelvények Ammianus Marcellinus történeti művéből

A kurzus tárgya Ammianus Marcellinus *Res gestae* című művéből kijelölt szövegek olvasása és értelmezése.

Ammianus Marcellinus az utolsó jelentős római történetíró, *Res gestae* című műve a Kr. u. 4. század római történelmének legjelentősebb forrása. A Tacitus *Historiae*-ját folytató, eredetileg 31 könyvből álló munkája Nervától a hadrianopolisi csatáig tárgyalta a római birodalom történetét. Középpontjában a háborús események és a római politika tárgyalása áll, amelyet Ammianus természettudományi, etnográfiai, geográfiai és társadalmi exkurzusokkal gazdagított. A fennmaradt könyvek (14–31) tanúsága szerint korában egyedülálló módon autentikus történeti források sokaságára, valamint saját élményeire, tapasztalataira támaszkodva írta meg a 353-tól 378-ig tartó időszak eseményeit, főként ez teszi művét páratlanul értékessé.

A kurzus célja a kijelölt szövegek teljeskörű – nyelvi, stilisztikai, tárgyi – feldolgozása a releváns modern szakirodalom segítségével.

A kurzus alkalmas a 4. századi római történelemre vonatkozó ismeretek, valamint a hallgatók latin nyelvi kompetenciáinak elmélyítésére.

A kurzus teljesítésének feltétele az órákon való rendszeres aktív részvétel, a kijelölt szövegek előzetes otthoni feldolgozása, valamint egy választott szakirodalmi tétel alapján készítendő referátum. Szükség esetén a hallgatóknak a szemeszter végén írásban vagy szóban kell számot adniuk tudásukról.

Szövegkiadások, kommentárok

Rolfe, J. C.: Ammianus Marcellinus with an English Translation. Loeb Classical Library 300, 315, 331. 3 vols. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1935-1939. Revised edition, 1950-1952.

Seyfarth, W.: Ammianus Marcellinus, Römische Geschichte: Lateinisch und Deutsch mit einem Kommentar. Schriften und Quellen der alten Welt 21. 4 Bde. Berlin, Akademie Verlag, 1968-1971. Repr.: Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1978.

Seyfarth, W. – Jacob-Karau, L. – Ulmann, I.: Ammiani Marcellini Rerum gestarum libri qui supersunt. Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Romanorum Teubneriana. 2 vols. Leipzig: Teubner, 1978. Repr.: 1999.

Viansino, G.: Ammiano Marcellino: Storie. Classici Greci e Latini 131, 134, 135. 3 vol. Milano, Mondadori, 2001-2002.

Magyar fordítás:

Pirchala Imre (ford.): Ammianus Marcellinus reánk maradt történeti könyvei I-II. Görög és latin remekírók. Budapest, Franklin, 1916-1917.

Szepesy Gyula (ford.) – *Adamik Tamás* (jegyzetek, utószó): Ammianus Marcellinus: Róma története. Budapest, Európa 1993.

Javasolt szakirodalom:

Adamik T.: “The Figure of Julian in Ammianus’ History.” In: Tar I. – Wojtilla Gy. (szerk.): Speculum Regis. Acta Universitatis de Attila József Nominatae, Acta Antiqua et Archaeologica, 26; Minora opera ad philologiam classicam et archaeologiam pertinentia, 22. Szeged, Universitas de Attila József Nominata, 1994, 3–36.

Breisach, E.: Historiográfia. Budapest, Osiris, 2004, 68–85.

Brodka, D.: Ammianus Marcellinus: Studien zum Geschichtsdenken im vierten Jahrhundert n. Chr. Electrum: Studies in Ancient History, 17. Kraków, Jagiellonian University Press 2009.

Drijvers, J. W. – Hunt, E. D.: The Late Roman World and its Historian: Interpreting Ammianus Marcellinus. London, Routledge, 1999.

Hanaghan, M. – Woods, D. (eds.): Ammianus Marcellinus from Soldier to Author. Leiden – Boston, Brill, 2022.

Matthews, J. F.: The Roman Empire of Ammianus. London, Duckworth, 1989.

Mehl, A.: Römische Geschichtsschreibung: Grundlagen und Entwicklungen: eine Einführung. Stuttgart, Kohlhammer, 2001.

Mellor, R.: The Roman Historians. London and New York, Routledge, 1999, 110–131.

Seager, R.: Ammianus Marcellinus: Seven Studies in his Language and Thought. Columbia, MO, University of Missouri Press, 1986.

Thompson, E. A.: Ammianus Marcellinus. In: Dorey, T. A. (ed.): Latin Historians. London, Routledge, 1966, 143–157.

Vergin, W.: Das Imperium Romanum und seine Gegenwelten: Die geographisch - ethnographischen Exkurse in den “Res Gestae” des Ammianus Marcellinus. Millennium-Studien 41. Berlin, De Gruyter, 2013.

Wittchow, F.: Exemplarisches Erzählen bei Ammianus Marcellinus: Episode, Exemplum, Anekdote. Beiträge zur Altertumskunde, 144. München, Saur, 2001.